

הקדושה, בירושלים עיר הקודש ובבית המקדש השלישי.

... ויה"ר והוא העיקר – שהגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו תבוא בפועל ממש תיכף ומיד ממש... עם כל הפירושים שב"מיד" [כולל גם הר"ת דכללות הדורות משה ישראל (הבעש"ט) דוד (מלכא משיחא)]

... [ובפרטיות יותר בנוגע לדורנו זה – שבר"ת ד"מיד" נרמזים ג' התקופות השייכות לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו³⁹, ועל סדר הקירבה אלינו – משיח (מנחם שמו), יוסף יצחק, דובער (שמו השני של כ"ק אדנ"ע)],

וכל הפירושים שב"ממש", ולכל לראש מיד ממש כפשוטו, ממש ממש ממש.

(משיחות ש"פ משפטים, ז"ך שבט, מבה"ח אדר א' תשנ"ב)

39 ראה לעיל ע' 166.

לזכות

הרה"ת ר' מנחם מענדל שיח' גרינבוים,
ליום הולדתו, כ"ט שבט
לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר

נדפס ע"י ידידו

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי זוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

משפטים

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק א
(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים ושלוש לבריאה
מאה ועשרים שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח
שנת הקהל

משפטים

תפדה", וכן צדקה ("ושבי' בצדקה"²⁶) וגמילות חסדים²⁷, כמפורש בפרשתנו²⁸, "אם כסף תלוה את עמי את העני", "גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה"²⁹, וכמבואר גם בהסוגיא בבבא בתרא³⁰ ("פירושה" של פרשת משפטים בתושבע"פ) פרטי הענינים דמצות צדקה, ומהעיקר, "גדולה"³¹ צדקה שמקרבת את הגאולה, שנאמר³² כה אמר ה' שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבוא וצדקתי להגלות".

. . . ובהמשך לזה – גם ההוראה מהתחלת פרשת תרומה (שקורין במנחת שבת): "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", החל מהמקדש הפרטי שבכא"א מישראל ("בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כל אחד ואחד"³³), בלבו פנימה, ובביתו ובחדרו, שנעשה בית תורה תפלה וגמ"ח, כולל ובמיוחד ההשתתפות בבנין והרחבת בתי-כנסיות ובתי-מדרשות באופן ד"ויקחו לי תרומה גו' זהב וכסף ונחושת"³⁴ (כל י"ג ט"ו)³⁵ דברים המנויים בכתוב), שע"ז ממהרים ומזוזים ופועלים תיכף בנין ביהמ"ק השלישי כפשוטו ממש.

. . . שההחלטה על זה³⁶ תביא תיכף את השכר³⁷, תביא הגאולה, תיכף ומיד ממש, שאז תערך המלוה מלכה, "סעודתא דדוד מלכא משיחא"³⁸, בהשתתפותו של נשיא דורנו משיח צדקנו בראשנו, בארצנו

(27) כולל גם הפעולה על אוה"ע לעסוק בצדקה, ובפרט לאחר החלטת מנהיגי המדינות ע"ד חסכון בהוצאות הכספיות לצרכי נשק, אזי נקל יותר לפעול שיוסיפו בפעולות של צדקה, הן בנוגע לאוה"ע, והן בנוגע לבני".

(28) כב, כד.

(29) סוכה מט, ב.

(30) ח, א ואילך.

(31) יו"ד, א.

(32) ישעי' נו, א.

(33) ראה אלשיך עה"פ. של"ה סט, א. ועוד.

(34) כה, ב-ג.

(35) ראה לקו"ש חכ"א ע' 153, ובהנסמן שם.

(36) ליתן כפי נדבת לבם הטהור להקרן גמ"ח, שבמוצאי שבת קודש זה נערכת מלוה מלכה

לטובת הקרן (המו"ל).

(37) ראה תענית ח, ב. שו"ע או"ח סו"ס תקעא.

(38) סידור האריז"ל במקומו. ועוד.

השמירה, שיהודי צריך להעניק לנשמה, קשורה גם בשבועה כמאמר רז"ל³ לגבי נשמה העומדת לרדת למטה: "משביעין אותו תהי צדיק ואל תהי רשע".

"על כל דבר פשע" – אדם הפושע בפקדון ומועל שבועה – מנין נובע הדבר? – מסביר הכתוב: "על שור, על חמור, על שה ועל שלמה", אלה פרטי סוגים בנפש הבהמית (כדלהלן) המביאים לידי "על כל אבידה", לכך שהנפש האלקית אובדת ר"ל, עד ל"אשר יאמר כי הוא זה", על "הוא" הריהו אומר: "זה".

"זה" – במובנו האמתי – נסב על קדושה ואלקות, כלפי שום דבר אי אפשר לומר: "זה", מלבד כלפי הקב"ה משני טעמים:

(א) "זה" במשמעותו הפשוטה (זהו-זה) אפשר לומר רק על הקב"ה, שכן מציאותו של נברא איננה הוא כי אם החיות האלקית המהוה אותו תמיד מאין-ליש, ובלשון הרמב"ם: "אין שם מצוי אמת מלבדו".

(ב) "זה" במשמעות "הנה זה", האפשרות לומר בכל זמן ובכל מקום: "הנה זה", קיימת רק לגבי אלקות, שכן כל נברא מוגבל ואינו נמצא בכל מקום. לפיכך אין מקום לומר עליו: "זה". ברם, שם שמים – שגור בפי כל⁴, רק לגבי הקב"ה הנמצא בכל מקום, "לית אתר פנוי מיניה", אפשר לומר: "זה", הנה זה.

– אבל משום ההעלם וההסתר של הנפש הבהמית עלולה להיות החלפה, לומר על "הוא" – "זה".

ג. ביחס לפרטי דרגות הנפש הבהמית הנכללים בפקדון בארבעה סוגים: שור, חמור,

א. בפרשתנו כתוב: "על כל דבר פשע גו' על כל אבידה אשר יאמר כי הוא זה, עד האלקים יבא דבר שניהם גו' ישלם שנים לרעהו". הגמרא אומרת כי פסוק זה דן בשומר הטוען שהפקדון שהופקד אצלו הלך לאיבוד. הוא טען טענה שעל-ידיה נפטר מתשלום: בשומר חנם – טענת גניבה ואבידה, ובשומר שכר – טענת אונסין, ונשבע עליה, ובסופו של דבר התברר שפשע בפקדון ומעל¹ בשבועה. ההלכה היא: "עד האלקים יבא דבר שניהם גו' ישלם שנים לרעהו".

דובר כבר פעמים רבות שכל הענינים שבגליא תורה ישנם גם בבחינה רוחנית, ואדובה: משום שהם קיימים ברוחניות מתבטאים הם בנגלה.

אף ההלכות של פשיעה, שליחות יד בפקדון, מעילה בשבועה ופסק הדין – "עד האלקים יבא דבר שניהם וגו'" – קיימות גם ברוחניות.

ב. כ"ק אדמו"ר בעל ה"צמח צדק" נ"ע מפרש, במאמר, את הפסוק: "על כל דבר פשע גו'" מבחינת העבודה הרוחנית של נפש האדם. נחזור, איפוא, על חלק מן המאמר הקשור לזה, בכמה הוספות "בדרך אפשר":

בכל איש ישראל נמצא פקדון של הקב"ה, היא הנשמה², אותו הוא צריך לשמור שיישאר בשלמותו ולא ייפגם ח"ו, אף יתרה מזו: להעלות את הנשמה לדרגה נעלית מזו בה היתה שרויה לפני הירידה, כפי שידוע שירידת הנשמה בגוף היא ירידה צורך עליה.

(1) ראה ד"ה משביעין אותו (בס' קיצורים והערות לתנאי ע' נו ואילך) מלשון ומשביע לכל חי כו'.
(2) ראה שבת קנב, ב. ובכ"מ.

(3) נדה ל, ב.

(4) ראה תו"א יד, ב: אפילו תינוקות כו'.

שמנהיגי אוה"ע²¹ מחליטים ומכריזים מדעתם (ו"ב, בערכאות שלהם", שיש בהם התוקף ד"דינא דמלכותא דינא") ע"ד המעמד ומצב ד"וכתתו חרבותם לאתים".

. . . ע"פ האמור לעיל מתחזקת יותר הפליאה והתמיהה, ביחד עם גודל הצער וההבהלה (ועד שמצד גודל הצער אין להאריך בזה ביום השבת) – היתכן שבנ"י נמצאים עדיין בגלות?!... עד מתי?!...

היתכן שלאחרי כל הסימנים על בוא הגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש, עד להמאורע דערב שבת זה שאפילו אוה"ע מכריזים שהגיע הזמן ד"וכתתו חרבותם לאתים" – נמצאים אנו ביום הש"ק זה בחוץ לארץ, במקום להמצא, יחד עם כל בני"י מכל קצוי תבל, בארצנו הקדושה, בירושלים עיר הקודש ובבית המקדש, מסובים ל"שולחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם"²², שעליו ערוכים הלוינתן ושור הבר ויין המשומר!

ועוד ועיקר – שעדיין לא נתקבלה ההודעה והציווי ונתינת-כח ד"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (כפי שקוראים בתורה במנחה) בנוגע לבנין ביהמ"ק השלישי!

ומזה מובן גודל הצורך וההכרח להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בהענינים שמקרבים ומזרזים ומביאים בפועל ממש את הגאולה תיכף ומיד ממש.

ולכל לראש – בהענין המודגש בפרשת משפטים:

"משפטים" – פרטי הדינים בין אדם לחבירו מתוך שלום²³ (ופשיטא שלילת הפכו, ביטול סיבת הגלות האחרון²⁴), שעי"ז באה הגאולה, כמאחז"ל²⁵ במעלת המשפט ש"בו ציון נבנית, שנאמר²⁶ ציון במשפט

(21) ד"אע"ג דאינהו לא חזו מזלייהו חזו" (מגילה ג, א).

(22) פרש"י ריש פרשתנו.

(23) ראה שמו"ר ריש פרשתנו (פ"ל, א): "באין לידי משפט והם עושין שלום". ובחידושי הרד"ל שם: "אפשר ר"ל ע"י פשרה, וכמ"ש בסנהדרין (ו, ב) איזהו משפט שלום זה הביצוע".

(24) ראה יומא ט, ב.

(25) שמו"ר שם, טו.

(26) ישע"א, כז.

שה ושלמה, מסביר כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" במאמר שמשמעותו של "שור" היא – שור נגחן, "חמור" – חמרא בתקופת תמוז קרירא ליה, "שלמה" – ובגד בוגדים בגדו, ו"שה" – שה פזורה ישראל.

אם כי יש להשמר מכל סוגי הנפש הבהמית, שכן כל אחד מהם עלול להביא לאבדת הנפש האלקית ר"ל – יש, בכל זאת, לכל זמן ה"קליפה" המיוחדת לה, ונגדה יש לעמוד ביחוד. משום כך נתעכב במיוחד על ביאור הענין של "שה", הנוגע במיוחד לדורנו.

ד. לגבי הנאמר: "שה פזורה ישראל" – נשאלת שאלה: "ישראל" הוא שם-מעלה ואילו "שה פזורה" הוא חסרון – מדוע, איפוא, בשעה שהכתוב רוצה לומר: "שה פזורה" – הוא מזכיר שם "ישראל"? – אך הענין הוא שאמנם זאת אשר שואל הנביא: כיון שבני ישראל מוכתרים בשם "ישראל", "כי שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל", כלומר, איש ישראל מסוגל לשרור לא רק על אנשים כי אם גם על מלאכים, כיצד אין לו תוקף במדה כזו עד שהוא נגרר אחר כל אחד, הוא בבחינת "שה פזורה"?

זו היתה גם טענתו של "המן", המקטרג בשמים, אל "אחשורוש – זה הקב"ה שאחרית וראשית שלו": "ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים גו' ואת דתי המלך אינם עושים", ישנו עם שכל מהותו היא "אחד", הוא מסוגל לעשות ל"אחד" בכל מקום וגם בארץ, ככתוב: "גוי אחד בארץ", ובכל זאת, למרות גדולתו, הוא "מפוזר ומפורד בין העמים", הוא מתרשם ומתפעל מכל אחד, ולכן את דתי המלך, מלכו של עולם, אינם עושים.

ה. התהליך הדרוש הוא שיהודי, בכל מקום שהוא בא, צריך להנהיג את (הרוחניות, שהיא המציאות האמיתית, של) העיר כולם, הסביבה כולה והמדינה כולה. במקום זה הוא

מאבד עשתונותיו ולא זו בלבד שאינו משפיע אלא שאף הופך למושפע, הוא מחקה את השטריות של המדינה, של הסביבה ושל העיר. במקום שישפיע על כל סביבתו, לגבי כל פרט, שהשלחן-ערוך יהיה הפוסק – הופכת הסביבה להיות ה"פוסק" שלו, והשכן הופך להיות לדידו הפוסק האחרון, שעל פיו ישק הבית כולו וסדריו.

1. ענין זה של "שה פזורה ישראל", של העדר תקיפות, הוא במדה כזו עד שאפילו לגבי חינוך הילדים, שהם תקוות ויסוד כל בית וכל עם ישראל, מתגלה העדר תקיפות.

על ישראל, בהיותם אפילו בגלות הקשה ביותר, גלות מצרים, נאמר: "מלמד שהיו ישראל מצוינים שם, שלא שינו את שמם לשונם ולבושם"⁵, ובמקום זה אין בזמננו התקיפות הדרושה, ואנשים מחפשים תחבולות שלא יהיה ניכר בילד שהוא יהודי.

צריך להיות שכשילד יהודי צועד ברחוב יהיה ניכר מרחוק שיהודי הולך, שהרי "ישראל" הוא שם מעלה, ואילו למעשה מתביישים בכך ומנצלים את כל האפשרויות להסתיר את הדבר.

2. לפי זה ניתן גם להסביר את קושית הגמרא⁶ לגבי דין האבידה: "שה דכתב רחמנא – למה ליה?" (לשם מה משמיעה לנו התורה שיש להשיב אותו והרי פשוט הדבר!?) והגמרא מסבירה: "שה דאבידה – קשיא", לגבי שור, חמור ושלמה יש חידוש בכך שיש להחזיר את האבידה (כפי שמפרש בגמרא), אבל לא בשה. – מה לעשות באמת ב"שה"? – לפי האמור לעיל ניתן להסביר הדברים

(5) שמים ולשונם – מכילתא שמות יב, ו. ויק"ר לב, ה. לבושם – מדרש לקח טוב פ' וארא.
(6) ב"מ כו, א.

ביחס לעבודת האדם (בקצרה, לפחות): (א) שור – נגה. (ב) חמור – שלמרות ששמש ה' בתוקף תקופת תמוז, קריא ליה, (ג) שלמה – בגד בוגדים בתורה ומצות – בכל אלו יש חידוש בכך שהם מסוגלים לשוב, "ושב ורפא לו", אבל ב"שה פזורה", שאין כאן אלא זאת שהיא פזורה בין העמים, מאי קמשמע לן שיש להחזיר האבידה, והרי הדבר קל-וחומר משור וכו'. התשובה היא: אדרבה, שה דאבידה קשיא⁷ – זה הקשה ביותר להשיב. כשאין היסוד וההתחלה של כל ארבעת חלקי טור ושלוש-ערוך, "אל יבוש מפני המלעיגים", איך יגיע אל ה"שלוש-ערוך"? והחידוש הוא בכך שגם אבידה קשה כזו ניתנת להשיב. אין לך דבר העומד בפני התשובה.

ח. בהמשך הפסוק נאמר שפסקי-הדין והעצה לפשיעה שבפקדון כתוצאה מ"שור", "חמור", "שלמה" ואפילו "שה" – הוא: "עד האלקים – דיניא – יבא דבר שניהם", דבר המוסב על הדין הראשון, משה, ואתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא⁷, שהוא הנותן כח לעשיית תשובה כפי הראוי: "ישלם שנים לרעהו", "רעהו" הוא הקב"ה⁸ וישלם לו בכפלים מכפי לפני החטא, כאמור ב"אגרת התשובה"⁹: "היה רגיל לקרות דף אחד – יקרא שני דפים וכו'.

אז יתן לו הקב"ה מדה כנגד מדה, שהודונות ייהפכו לו לזכיות וגם הנפש הבהמית תסייע לעבודת ה'.

ובדרך פרט: מן הנפש הבהמית שבבחינת "שור" – יהיה "ורב תבואות בכח שור"¹⁰, מ"חמור" – "ששכר חמור גרם"¹¹, העבודה

של קבלת-עול כחמור למשא. מ"שה פזורה ישראל", שלגביו נאמר: "תעיתי כשה אובד"¹² שאין לו תקיפות עצמית – יהיה "בקש עבדך", "משכני אחרך", להימשך אל הקב"ה באופן של למעלה מטעם ודעת, מ"שלמה" – "וריה שלמתך כריח לבנון"¹³.

כללית פירושו של דבר הוא – שגם הנפש הבהמית מסייעת לעבודת הוי', כמאמר רז"ל¹⁴: "ואהבת את הוי' אלקיך בכל לבבך – בשני יצריך".

(משיחות שמח"ת ופרשת בראשית תשט"ו)

ט. בפרשת השבוע נאמר: "אם כסף תלוה" ורז"ל¹⁵ אומרים שלמרות שנאמר "אם" – אין מובנו: "רשות", כי אם – מצוה וחובה.

לפסוק "מגיד דבריו ליעקב, חקיו ומשפטיו לישראל" אומרים רז"ל¹⁶: "מה שהקב"ה מצוה לישראל לעשות – הוא עושה", וזה המובן של "חקיו ומשפטיו": החקים שלו והמשפטים שלו, שהוא עצמו מקיימם.

מובן, איפוא, מזה שגם הקב"ה מקיים את: "אם כסף תלוה את עמי".

י. תוכנה של הלואה הוא שנותנים כסף לפלוני למרות שלא מגיע לו, הלה אינו נותן דבר תמורתו. אבל אין זה מתנה, הלה מתחייב להחזירו כעבור זמן.

כך גם הקב"ה נותן ליהודי ענינים וכוחות, אבל הוא דורש לנצל כל זה לשם השלמת שליחותו, להחזיר זאת בחוקיו ומשפטיו.

יא. בענין של נתינת דבר לשם החזרתו ישנם שני סוגים: שאלה והלואה. ההבדל

(7) ראה זח"ג, קכד, ב: קשיא מסטרא דרע.

(7*) תקוני זהר תס"ט.

(8) שמו"ר פ"פ יתרו.

(9) ספ"ט.

(10) משלי יד, ד.

(11) בראשית מט, יד.

(12) תהלים קיט, קעו.

(13) שה"ש ד, יא.

(14) ברכות נד, א.

(15) מכילתא הובא בפרש"י עה"ת.

(16) שמו"ר פ"ל, ט.

וגם הזמן שבו אירע מאורע זה (בתקופה האחרונה עצמה) הוא זמן מסוגל בשייכות להגאולה. מצד הקשר והשייכות דזמן זה לנשיא דורנו – להיותו ערב שבת האחרון בחודש שבט, חודש האחד עשר, שהעשירי שבו הוא יום ההילולא (גמר ושלמות העבודה) של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ובאחד עשר שבו נעשה המשך וחידוש הנשיאות שלו ביתר שאת וביתר עוז עד לסיום וגמר כל העבודה של דורנו זה (דור האחרון של הגלות שהוא הוא דור הראשון של הגאולה) במשך מ"ב שנים די"ל שהם כנגד מ"ב המסעות שבמדבר העמים, שאז כבר מוכנים ועומדים להכניסה לארץ בגאולה האמיתית והשלמה (כמדובר בארוכה בהתוועדות שלפנ"ז¹⁹) – שגם בהזמן (נוסף על המקום) שבו היתה ההכרזה ע"ד "וכתתו חרבותם לאתים" מודגשת השייכות לפעולתו של נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר, המשיח שבדור, שעל ידו נעשה קיום היעוד "וכתתו חרבותם לאתים וגו'".

... יש לומר, שהחלטת והכרזת מנהיגי אוה"ע בערב שבת פרשת משפטים ע"ד המעמד ומצב ד"וכתתו חרבותם לאתים", היא, כתוצאה מהחלטת והכרזת "מלכי רבנן" ש"הנה זה (מלך המשיח) בא", החל מהפס"ד של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו שמכבר נשלמו מעשינו ועבודתינו דמשך זמן הגלות ומוכנים כבר לקבלת פני משיח צדקנו, וכן הפס"ד של הרבנים ומורייהוראה בישראל שהגיע זמן הגאולה, "יעמוד מלך מבית דוד וכו' בחזקת שהוא משיח" ועד להמעמד ומצב ד"הרי זה משיח בודאי²⁰ – פס"ד "מסיני", שנמשך וחדר גם בגדרי העולם, עד כדי כך

ועד לבניית הבנין המיוחד (בשנת תשי"א לערך) – שבזה מודגש שהאחדות והשלום בין העמים היא כתוצאה מפעולתו של נשיא דורנו בבירור העולם (ע"י הפצת התורה והיהדות וצדק ויושר בכל העולם), וככל שניתוסף בבירור העולם ע"י נשיא הדור ניתוסף גם בקיומו וביסוסו של הארגון שמטרתו לפעול אחדות ושלוש בעולם, ועד לגמר ושלמות בירור העולם בקיום היעוד "וכתתו חרבותם לאתים" שהוא היסוד של ארגון זה*.

(19) שיחות י"א שבט וש"פ בשלח (סה"ש תשנ"ב ע' 308).

(20) רמב"ם הל' מלכים ספ"א.

(* ועד שפסוק זה מתנוסס על גבי כותל הבנין.

דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ולאח"ז וכתוצאה מזה יציאתו מגבולות המדינה ההיא), ואעפ"כ, נמשכה גם שם הפעילות דשלוחי נשיא דורנו בהפצת התורה והיהדות בחשאי ובמס"נ ממש, עד לתקופה האחרונה שנתבטלה גזירת המלכות ונתאפשר המשך הפעילות דהפצת התורה והיהדות ביתר שאת וביתר עוז, בגלוי ובפירסום, ועד לנפילתו של המשטר הקודם, והקמתו של משטר חדש שהכריז לצדק וליושר ולשלום, על יסוד האמונה בבורא העולם ומנהיגו.

ובהמשך לזה התקיימה בערב שבת זה הפגישה בין מנהיגה החדש של המדינה ההיא למנהיגה של מדינה זו, בהשתתפותם של עוד כמה מנהיגי מדינות גדולות בעולם, שבה נתקבלה ההחלטה וההכרזה שתוכנה, וכתתו חרבותם לאתים".

ויש לומר, שבקיומה של פגישה החלטה והכרזה זו בהעיר של נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר (שבה נתקבצו מנהיגי המדינות, כולל גם מנהיג מדינה זו, שהוצרך לבוא מעיר הבירה לעיר זו¹⁶), מרומז, שכל זה בא כתוצאה מהפעולות דהפצת התורה והיהדות, צדק ויושר, בכל העולם, שנעשו ונעשים ע"י נשיא דורנו, משיח שבדור¹⁷, ועד שע"י שלימות העבודה בכהנ"ל בימינו אלה נעשה העולם כולו ראוי ומוכשר להתחלת הפעולה דמלך המשיח, וישפט בין הגוים והוכיח לעמים רבים וכתתו חרבותם לאתים¹⁸.

16) ואף שהטעם הפשוט לזה הוא לפי שהמקום המיוחד שבו מיוצגים בקביעות באי-כח המדינות שבעולם נקבע מלכתחילה במקום שאינו עיר הבירה של מדינה מסוימת, הרי, הטעם האמיתי לקביעות מקום זה בעיר זו דוקא, הוא, להיותה עיר הבירה של "מלכי רבנו" (ראה גיטין סב, סע"א. ועוד), כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (וראה לקמן הערה 18).

17) ראה קונטרס הנ"ל (שבהערה 11) ס"ה שנשיא הדור הוא המשיח שבדור. ובהדגשה יתירה בכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – כמרומו בב' שמותינו: "יוסף" – ע"ש ש"יוסף אדני-שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל גו'" (ישעי' יא, יא-יב), ו"יצחק" – ע"ש ש"אז ימלא שחוק פיננו" (תהלים קכו, ב. וראה ברכות לא, א).

18) ולהעיר, שארגון חבר העמים למטרת אחדות ושלוה בין העמים הוקם בחצי כדור התחתון לאחרי ובסמיכות לבואו של נשיא דורנו לחצי כדור התחתון (החל מהחלטה שנתקבלה באמצע המלחמה, בשנת תש"ב לערך, ובעיקר בסיומה של המלחמה, בשנת תש"ה לערך), ונקבע מקום מושבה בעירו של נשיא דורנו,

ביניהם הוא: בשאלה – חייב השואל להחזיר אותו דבר שקיבל, אין הדבר הופך להיות שלו, ואילו מלוה – "להוצאה ניתנה", הוא הופך להיות לגמרי של הלוה והרשות בידו להשתמש בו לכל הצרכים.

הטעם לכך שנתנית הכוח ע"י הקב"ה, "כסף תלוה", נקרא בשם הלוהה – הוא לפי שכת זה יכולים בני ישראל לקחת ולנצלו להשפעה בעניניו, אפילו כשהם ענינים פחותים.

יב. תוכן האמור ביחס לפועל, ובפרט בלימוד תורת החסידות, הוא:

יש כאלה הסוברים שללימוד תורת החסידות על האדם להיות תחלה זהיר בתכלית אף בדקדוק קל של דברי סופרים ובהידור מצוה, וכל עוד הוא חושש שלא הגיע עדיין לדרגה זו, כל-שכן כשהוא יודע שהוא עלול לעתים להכשל בהידור מצוה, בדקדוק קל של דברי סופרים, ואף בדבר שהוא מדרבנן או אפילו מדאורייתא, אם בענין של "קום ועשה" או בדבר של "שב ואל תעשה", הרי – לדעתו – אינו מוכשר לעסוק בלימוד תורת החסידות ובעבודת התפלה, ובכלל בענינים נעלים.

– נאמר: "מלוה להוצאה ניתנה". למרות רום ערך תורת החסידות, שאדמו"ר הזקן המשילה לאבן טובה הנמצאת בכתר המלך¹⁷ שבלעדיה אין הכתר כתר, ניתנת, עם זאת, רשות לכל איש ישראל לקחת את כתר המלך ולהשתמש בו בעניניו.

כל יהודי נדרש שככל שיעמוד בדרגה פחותה לא יגרע יום אחד מלימוד שיעורו בתורת החסידות, ואפילו בו ביום שנכשל ח"ו בדאורייתא, אם בדבר של "קום ועשה" ואם בדבר של "שב ואל תעשה", לא יחסיר בו ביום את קיום שיעורו בתורת החסידות, ולא רק

בענין שהעוסק בעבודת ה', כי אם אף בענין השכלתי שמשום רום עומקו אינו יודע כלל כיצד לקרבו אליו.

יג. הטעם לכך שהקב"ה נותן כוח זה, "כסף תלוה", הוא, כפי שנאמר בהמשך הפסוק: "את עמי". רז"ל אומרים¹⁸: "עמי ונכרי – עמי קודם". מאחר שיש להזהיר ולומר: "עמי קודם" – מובן שיש מקום לומר אחרת, ועם זאת – עמי קודם.

מכאן מובן שמקורה של נתינת הכוח הוא בדרגה בה אינה נוגעת ואין חשובה עבודת הנבראים, בחינת "אדון יחיד שרש השרשים"¹⁹, כאמור²⁰: "איני יודע באיזה מהם חפץ – במעשה צדיקים או במעשה רשעים", ויש צורך בלימוד מיוחד על כך משום שעלולה שם להיות נתינת מקום לכך שהדבר יהיה בצורה שונה, ורק מפני הבחירה העצמותית שהקב"ה בחר בנשמות ישראל – עמי קודם.

זו הדרגה שלגביה נאמר: הלא אח עשו ליעקב, נאום ה', ואוהב את יעקב ואת עשו שנאתים²¹. אין נוגע שם ואין חשיבות למעשה התחתונים, לפיכך "אח עשיו ליעקב", שניהם בדרגה שוה, ובכל זאת, משום הבחירה והאהבה עצמותית – "ואוהב את יעקב" גו'.

זה גם פירוש הנאמר: "אם כסף תלוה", "כסף" רומז לאהבה, מלשון: נכסוף נכספת לבית אביך²². כלומר, ה"מלוה", נתינת הכה, אינו בגלל העבודה, כי אם בגלל האהבה העצמותית של הקב"ה לבני ישראל.

18) ב"מ ע"א, א.

19) עבודת הקודש ח"ב פ"ג, מובא בשל"ה (לא, ב). הענין נתבאר בד"ה צאינה וראינה עור"ת. בד"ה לא תהיה משכלה תשי"ב.

20) ב"ר ספ"ב.

21) מלאכי א, ב"ג.

22) תניא ריש פ"ג.

17) ראה התמים חוב' ב. בטאון חב"ד חוב' ה.

יד. משום שנתנית הכח היא מדרגה בה אין נוגע מעשה התחתונים – הרי נתנית הכח הוא לכל אחד מישראל, שכן במקום, שממנו נובע כח זה, לא הביא העדר העבודה לפגם.

זה גם משמעות המשך הכתוב: "את העני עמך", למרות שהוא "עני", הוא התבונן במעמדו ומצבו והוא מדוכא מכך, ואמנם יש לו ממה להיות מדוכא, עליו בכל זאת לדעת שגם לו ניתן כח מלמעלה, שכן האהבה העצמותית משיגה את הכל, גם אותו, ואדרבה: משום שהוא עני – ידוע הרי שהקב"ה שוכן בתוך לב נשבר ונדכה דוקא.

"לא תהיה לו כנושה" – אם אין ללוה במה לשלם כך שהתביעה לא תעזור כלום, כי אם, תביא אותו במיצר, אסור לתבוע ממנו. יתר על כן: אסור לעבור על פני הלוה במדה שתכביד עליו²³.

כפי שדובר לעיל – "מגיד דבריו ליעקב גו", מה שהוא מצוה לבניו הוא עושה", כך גם למעלה: כשבתביעה ע"י קו השמאל ויסורים אין מועילים כלום – הרי לגבי תביעה סתם "לא תהיה לו כנושה".

ככתוב: "על מה תוכו עוד תוסיפו סרה"²⁴. "על מה תוכו" – כיון שאין הדברים מועילים, ואדרבה: "עוד תוסיפו סרה" – כשהקב"ה רואה שבקו השמאל אין תועלת יתחיל הוא בקו הימין, בקירוב בחסד וברחמים ובטוב הנראה והנגלה.

(משיחת ש"פ משפטים, תשי"ב)

טו. במדרש נתחומא נאמר ביחס לפסוק: "אם כסף תלוה את עמי את העני עמך", שזו הלואה להקב"ה, "מלוה ה' – חונן דל", ע"י זה שאדם חונן דל, בנתנית הצדקה, הוא מלוה הוי'.

הקב"ה משלם לפי מדתו שלו, הקב"ה הוא בלי גבול והוא משלם בלי גבול.

כפי שדובר בהתוועדות יו"ד שבט, לגבי הענין שה"צמח צדק" מסביר ב"ספר החקירה" בתחלתו, שאם כי "בלי גבול" בפועל אינו קיים בנבראים משום שאף אם יתוסף עוד ועוד ישאר הדבר סוף סוף בהגבלה;

הרי אין זה אלא בפועל אבל בכח הרי יכול הקב"ה לתת עוד ועוד, דור אחר דור, עד אין קץ. בעומק יתר: דבר המוגבל בזמן – מתחיל הסוף שלו, שינוי או חולשה, זמן רב לפני כן, כפי הביטוי הידוע²⁵: "הנבראים²⁶ מיום הבראם הולכים ומתיבשים". מזה מוכן שהשפעה שבמשך זמן רב אין בה כל רפיון²⁷, ואדרבה – הריהי מגדרי אין-סוף בפועל. זה כלל הענין של "המשכת בלי גבול – בגבול".

בצדקה, הרי "שקולה צדקה כנגד כל המצוות", קיימת הדרגה הנעלית ביותר של צדקה, שהיא גמילות חסדים, לפי מאמר רז"ל²⁸: "גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה, שצדקה – לעניים, וגמילות חסדים – בין לעניים ובין לעשירים". בגלל הצדקה חייב הרי להיות עשיר ועני, שכן לו היו הכל עשירים – "חסד ואמת מן ינצרוהו"²⁹ ו"לא יחדל אביון מקרב הארץ" אבל בגלל גמילות חסדים אין צורך בעני, "אפס כי לא יהיה בך אביון", שכן גמילות חסדים הוא גם לעשירים.

הלילה מתקיימת הרי אסיפת "חברה גמילות חסדים שומרי שבת" (השם "שומרי שבת" אינו מדויק באמת, שכן כשם שבגמילות חסדים אין צריך להיות הבדל בין עניים לעשירים, כך אין צריכים להיות קיימים הבדלים אחרים, אך

(25) המשך מים רבים – תרל"ז, פל"ג, ראה שם.

(26) הכוונה לנבראים שהם קיימים רק בזמן.

(27) ראה ירושלמי ברכות פ"א ה"א: יום נכנס בו השמים והארץ בהבראם ביום עשות כו'.

(28) סוכה מט, ב. שו"ע יו"ד סי' רמט ס"ז.

(29) שמור"ר פל"א, ה. נתחומא שם.

בא"יכח המדינות שבעולם כדי להתדבר ביניהם בדרכי נועם ודרכי שלום) – הוא במדינה זו ובעיר זו, המדינה והעיר שבה נמצא, בית רבינו שבבבל¹¹, "בית חיינו", בית הכנסת ובית המדרש, בית תורה תפלה וגמ"ה, דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שבחר בו וקבעו להמקום המרכזי שממנו "תצא תורה", הפצת התורה והמעיינות חוצה בכל קצוי תבל עד ביאת משיח צדקנו (כשיפוצו מעינותיך חוצה¹²), שאז יהי' גם קיום היעוד "וכתתו חרבותם לאתים".

והענין בזה:

בבוא נשיא דורנו לחצי כדור התחתון, וקבע מקומו במדינה זו ובעיר זו, התחיל בתוקף ונעשה הברור והזיכוכך דחצי כדור התחתון, שגם בו נמשך הגילוי דמתן-תורה (שהי' בחצי כדור העליון¹³), ויתירה מזה – אדרבה – שנעשה המקור שממנו נמשך ונתפשט עיקר הפעולה דהפצת התורה והמעיינות חוצה בכל קצוי תבל ממש, ע"י השלוחים ששלח ברחבי העולם (גם לחצי כדור העליון), עד לפנה הכי נדחת שבעולם, כדי להפיץ תורה ויהדות בין כל בני" (כולל ובמיוחד אלו שדרים בין אומות העולם ומדברים בלשונם ומתנהגים בחיצוניות כמותם), ועוד וג"ו עיקר, הפצת כל עניני טוב וצדק ויושר גם בין אוה"ע ע"י קיום מצוות בני נח¹⁴, כמודגש ביותר בשנים האחרונות, ככל שהולכים ומתקרבים יותר להזמן דביאת משיח צדקנו, ש"אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד"¹⁵.

ובתקופה האחרונה (החל משנת נסים, והמשכה בשנת "נפלאות אראנו" ו"נפלאות בכל") הגיעה פעולה זו לשיא – בפריצת גבולותי של המדינה ההיא שבשעתה חרתה על דגלה והכריזה מלחמה בהפצת התורה והיהדות ועד למלחמה באמונה בבורא עולם ומנהיגו (כולל גם המאסר

(11) מגילה כט, א. וראה בארוכה קונטרס בענין מקדש מעט זה כו' (סה"ש תשנ"ב ע' 465).

(12) אגה"ק דהבעש"ט – כש"ט בתחלתו. ובכ"מ.

(13) ראה אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ב ע' תצב ואילך. וש"נ.

(14) כפס"ד הרמב"ם (הל' מלכים פ"ח ה"י) ש"צוה משה רבינו מפי הגבורה לכוף את כל

באי העולם לקבל מצוות שנצטוו בני נח".

(15) צפנ"י ג, ט. וראה רמב"ם שם ספי"א.

(23) ב"מ עה, ב.

(24) ישע"י א, ה.

כנראה הכוונה היא – למטרה, ישתתף, איפוא, כל אחד, וישתדל להלוות כסף לקופה, לתקופה הארוכה ביותר, שאז תוכל הקופה להלוות סכומים גדולים יותר, וכך יקיימו כל המשתתפים מצות גמילות חסדים. וכשם שאין בגמילות חסדים הגבלות של "עניים ועשירים" בקשר ללווים, כך אין צריכות להיות הגבלות בקשר למשתתפים.

לכן על כל אחד לתת לקופה זו. דבר זה מתאים לפרשת שקלים הנקראת היום – הרי ידוע הפתגם של אדמו"ר הזקן שיש לחיות עם הזמן, עם קריאת התורה של זמן זה – שבמחצית השקל השתתפו כל ישראל.

(משיחת שבת פרשת משפטים.
פרשת שקלים, תשמ"י)

לזכות

כ"ק אדונונו מזרנו זרבינו

מלך המשיח

ויה"ר שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדונונו מזרנו זרבינו מלך המשיח

לעולם ועד

גו' ונהרו אליו כל הגוים והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' אל בית אלקי יעקב ויורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים"⁷, "והמורה הוא מלך המשיח, ועליו נאמר ושפט"⁶.

וכיון שבימים אלו מחליטים ומכריזים ראשי מדינות בעולם ע"ד צמצום וביטול כלי נשק וההוספה בהענינים הדרושים לקיום כלכלת המדינה והעולם כולו – תוכן היעוד "וכתתו חרבותם לאתים", שבירת כלי המלחמה לעשות מהם כלים לעבודת האדמה, "ארץ ממנה יצא לחם"⁸ – ה"ז סימן ברור על התחלת קיומו של יעוד זה בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

ליתר ביאור:

כיון שנמצאים ב"זמן השיא" ("די העכסטע צייט") של ביאת משיח צדקנו, "הנה זה (מלך המשיח) בא"⁹, רואים כבר (מעין ו)התחלת פעולתו של מלך המשיח על העמים, "ושפט בין הגוים והוכיח לעמים רבים וכתתו חרבותם לאתים וגו'" – עי"ז שהקב"ה נותן בלב המלכים דאוה"ע ("לב מלכים ושרים ביד ה"¹⁰) להחליט ולהכריז יחדיו ע"ד המעמד ומצב ד"וכתתו חרבותם לאתים".

וזהו הטעם שהחלטה והכרזה זו היתה בזמן זה דוקא – בגלל שייכותו המיוחדת להגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו בפועל מממש.

ויש להוסיף, ששייכותו של המאורע להתחלת פעולתו של משיח צדקנו מודגשת גם בפרטי המאורע – המקום והזמן שבהם היתה החלטת והכרזת ראשי המדינות על המעמד ומצב ד"וכתתו חרבותם לאתים":

המקום שבו אירע מאורע זה (מקום מיוחד שבו מיוצגים בקביעות

(7) ישע"י שם, ב"ג. מיכה שם, א"ב.

(8) איוב כח, ה.

(9) שה"ש ב, ח ובשהש"ר עה"פ.

(10) לשון הרגיל – ע"פ משלי כא, א. וראה לקו"ש ח"י"ג ע' 285 הערה 1 ובשוה"ג.

גם בצמצום וביטול כלי נשק, ועד לשלום ואחדות, שיתוף פעולה ועזרה הדדית בין מדינות העולם לטובת האנושות כולה.

וקדם למאורע זה (בהשגחה פרטית) נאמו של נשיא מדינה זו לאומה כולה (באור ליום הרביעי, "קמי שבתא"¹, התחלת ערב שבת זה), שבו הודיע והכריז על פעולותיו בצמצום וביטול כלי נשק, וניצול הכספים (שלא ינתנו לרכישת כלי נשק) כדי להוסיף בעניני הכלכלה של בני המדינה – הכרזה שאושרה ע"י "בית הנבחרים", שבו נקבעים חוקי המדינה שיש להם תוקף ע"פ תורה ("דינא דמלכותא דינא"²).

ויש להתבונן בהלימוד וההוראה ממאורע זה, וגם בפרטי הענינים דהמאורע – מקומו וזמנו, כולל שייכותו לתוכנו של הזמן בתורה, בפרשת השבוע, כדלקמן.

הלימוד וההוראה ממאורע זה הוא בענין כללי ועיקרי בעבודתם של בני"י ("מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות"³) – "להביא לימות המשיח"⁴:

מהיעודים דהגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו בשייכות להנהגת אומות העולם – "וכתתו חרבותם לאתים וחניתותיהם למזמרות לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה"⁵.

ולהוסיף, שענין זה יהי' ע"י פעולתו של מלך המשיח עצמו – כמ"ש בהתחלת הפסוק⁶ "ושפט בין הגוים והוכיח לעמים רבים" ("השופט הוא מלך המשיח . . . שיהא אדון כל העמים, והוא יוכיח להם ויאמר למי שימצא בו העול ישר המעוות . . . ומפני זה לא תהי' מלחמה בין עם לעם כי הוא ישלים ביניהם, ולא יצטרכו לכלי מלחמה, וכתתו אותם לעשות מהם כלי לעבודת האדמה"⁶), שכן, "באחרית הימים נכון יהי' הר בית ה'

הוספה בשורת הגאולה

טז.

דער מינוי פון דוד מלכא משיחא איז דאך שוין געווען, כמ"ש¹ "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו", עס דארף נאָר זיין קבלת מלכותו ע"י העם און די התקשרות צווישן דעם מלך מיט דעם עם בשלימות הגילוי – בגאולה האמיתית והשלימה.

(משיחות ש"פ משפטים, פ' שקלים, מבה"ח אדר תנש"א)

(1) תהלים פט, כא.

המינוי דוד מלכא משיחא הרי כבר הי', כמ"ש¹ "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו", צריכה רק להיות קבלת מלכותו ע"י העם והתקשרות בין המלך והעם בשלימות הגילוי – בגאולה האמיתית והשלימה.

סו.

בנוגע להמאורעות דימים אלה:

לכל לראש – המאורע שאירע בערב שבת זה, שבו התאספו והתכנסו יחדיו ראשי מדינות גדולות וחשובות בעולם, ובראשם נשיאי שתי המעצמות הגדולות, והחליטו והכריזו על תקופה חדשה ביחסי מדינות העולם – ביטול מצב של מלחמות בין מדינות העולם, שיתבטא

(1) פסחים קו, סע"א.

(2) גיטין יו"ד, ב. וש"נ.

(3) תניא רפל"ז.

(4) ל' חז"ל – במשנה ספ"ק דברכות.

(5) ישעי' ב, ד. מיכה ד, ג.

(6) פ' הרד"ק עה"פ.